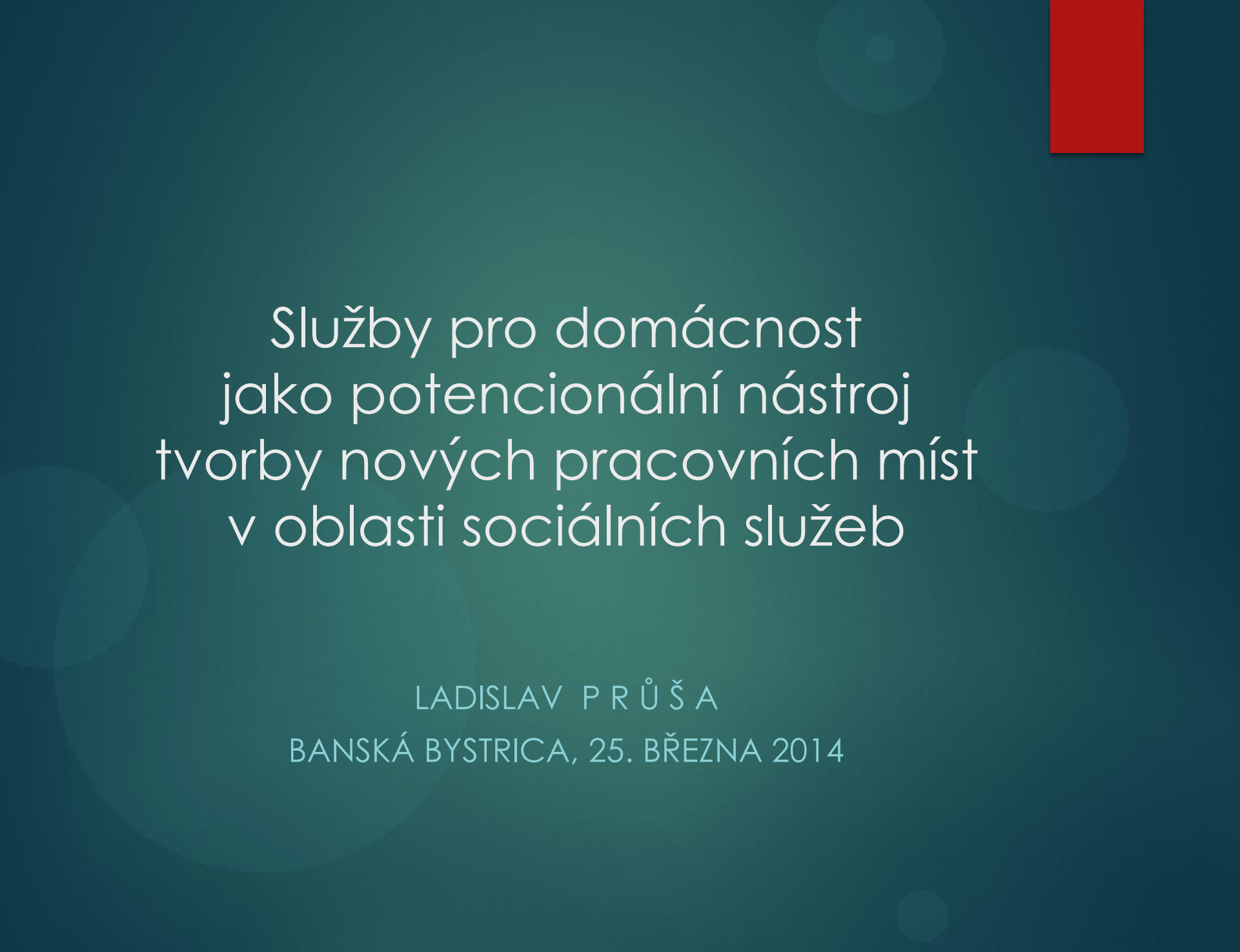




Služby pro domácnost jako potencionální nástroj tvorby nových pracovních míst v oblasti sociálních služeb

LADISLAV P R Ů Š A

BANSKÁ BYSTRICA, 25. BŘEZNA 2014

Osnova

1. Aktuální situace na trhu práce
2. Podmínky výkonu služeb pro domácnost v ČR
3. Implementace v ČR

Aktuální situace na trhu práce

k 31. lednu 2014:

- ❑ 630 tis. nezaměstnaných
- ❑ podíl nezaměstnaných osob = 8,6 %
- ❑ 36 tis. volných pracovních míst
- ❑ na 1 volné prac. místo = 17,3 uchazečů

co lze očekávat?

- ▶ očekávaný ekonomický vývoj
- ▶ nelze předpokládat zvyšování počtu nových pracovních míst
- ▶ bude nutné jejich vznik dále výrazněji podporovat



- potřeba zavedení vhodného opatření s potenciálem podpory vzniku nových pracovních příležitostí
- cílení na rozvoj sektoru služeb pro domácnost – disponuje značným potenciálem tvorby nových pracovních míst, a to i pro lidi s nedostatečnou kvalifikací

podmínky výkonu služeb pro domácnosti v ČR

služby pro domácnost lze dnes vykonávat

- ❑ na základě živnostenského zákona
- ❑ na základě občanského zákoníku

volná živnost „Poskytování služeb pro rodinu a domácnost“

- ❑ zejména zajišťování chodu domácnosti (vaření, úklid, praní, žehlení, péče o zahradu a podobně),
- ❑ individuální péči o děti starší tří let v rodinách, příležitostné krátkodobé hlídání dětí – vč. péče o děti do tří let,
- ❑ péče o osoby vyžadující zvýšenou péči,
- ❑ obstarávání nákupů a jiných záležitostí souvisejících s chodem domácnosti

- ❑ pokud poskytované služby pro domácnosti nesplňují znaky podnikání (soustavná činnost, provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní zodpovědnost, za účelem dosažení zisku) nejedná se o podnikání podle živnostenského zákona
- ❑ občasná výpomoc v domácnosti je možná na základě dohody (i ústní) mezi uživatelem služby a osobou příležitostně službu vykonávající
- ❑ smlouva o dílo – zhotovitel se zavazuje objednateli, že za sjednanou cenu provede na své nebezpečí zhotovení díla podle smlouvy, řádně a v dohodnuté době
- ❑ ujednání založená na neformální dohodě (sousedská výpomoc)

- ❑ zájem o poskytování služeb pro domácnosti na základě živnostenského zákona je dnes nízký (finanční náročnost, nedostupnosti,
- ❑ služby na základě občanského zákoníku – ojedinělý výskyt
- ❑ zájem o služby je ale patrný – projekty ESF (děti, soc. služby)
- ❑ využívají se ujednání založená na neformální dohodě, služby vykonávají v rámci tzv. sousedské výpomoci, a to i za úplatu (šedá ekonomika, zapojení nezaměstnaných)

implementace v ČR

- ❑ lze předpokládat, že prostřednictvím zavedení vhodně nastaveného podpůrného nástroje lze účinně podpořit tvorbu nových pracovních míst a zvýšit tak zaměstnanost pracovní síly
- ❑ vzhledem k povaze neformálního trhu nelze odhadnout jeho skutečný rozsah
- ❑ podpůrné nástroje rozvoje sektoru služeb využívané v zahraničí jsou zacíleny na zvýšení poptávky domácností po těchto službách a umožnění jejich nákupu na formálním trhu za cenu „přijatelnou“ pro domácnosti - cena představuje hlavní bariéru využívání služeb ve větším rozsahu ve srovnání s levnějšími službami poskytovanými mimo formální trh

nárůst rozsahu poskytování služeb → pozitivní dopady na trh práce

- ❑ stimulace vzniku nových pracovních příležitostí, včetně pracovního uplatnění i pro nekvalifikované osoby
- ❑ omezení výkonu práce mimo formální trh práce, vykonávané na neformálním základě, omezení „šedé“ ekonomiky,
- ❑ zvýšení příjmů nově zaměstnaných osob a jejich kupní síly,
- ❑ zvýšení odvodů na sociální a zdravotní pojištění
- ❑ zvýšené odvody daní z příjmů a DPH,
- ❑ snížení výdajů na podpory v nezaměstnanosti, sociální dávky,
- ❑ zlepšení v oblasti sociální, společenského klimatu atd.

- ❑ podpora poptávky po službách pro domácnosti znamená výdaje státu v oblasti aktivní politiky zaměstnanosti
- ❑ tato podpora musí být v takové výši, aby se konečná cena práce pro domácnosti rovnala, nebo byla v ideálním případě nižší, než je cena práce za stejný typ služeb na neformálním trhu
- ❑ příklady propočtů zahraničních studií ukazují, že náklady v zahraniční zavedených opatření, zacílených na podporu poptávky po službách pro domácnosti, jsou v celkovém součtu do značné míry kompenzovány pozitivními přínosy

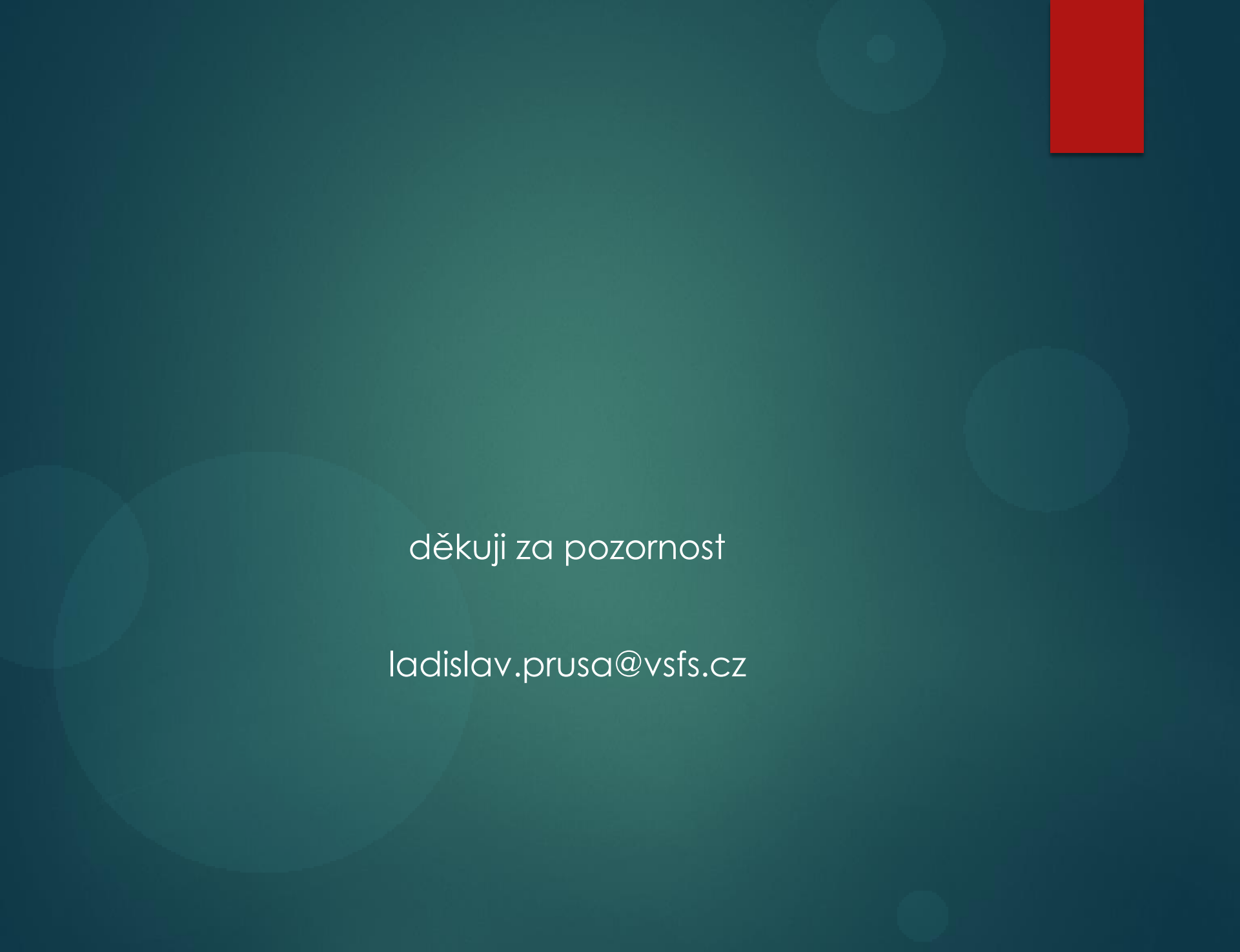
- 
- ❑ úspěšné fungování inovativního nástroje může být negativně ovlivněno chybějícími zkušenostmi a obavami potenciálních aktérů ohledně jeho fungování nástroje
 - ❑ rozsáhlá informační kampaň zacílená na všechny aktéry – podrobně seznámit s pravidly jeho fungování, možnostmi, jeho přínosy, ale i případnými riziky
 - ❑ postupné zavádění systému, předem pomocí relevantních analytických metod vyhodnoceno – studie proveditelnosti

studie proveditelnosti

- ❑ vymezení činností, které budou považovány za SPD a na jejichž poskytování tedy budou domácnosti moci využít dotaci
- ❑ v oblasti poskytování sociálních služeb je potřeba velmi citlivě hledat činnosti, které by mohly být realizovány prostřednictvím tohoto nástroje tak, aby díky jeho uplatňování nedocházelo v praxi k propouštění kvalifikovaných pracovníků v důsledku hledání úspor výdajů v tomto sektoru díky nevhodně nastavenému systému financování sociálních služeb

- ❑ stanovení pravidel pro firmy, které budou zaměstnávat pracovníky k výkonu SPD (typ zaměstnávání, typy úvazků, vymezení čerpání dotace, apod.)
- ❑ stanovení pravidel pro pracovníky, kteří budou zaměstnáni k výkonu SPD v domácnostech (souběh nekolidujícího zaměstnání a evidence na úřadu práce, apod.)
- ❑ stanovení ceny za odpracování jedné hodiny v rámci SPD, případně stanovení několika cen podle kategorií prací (dle jejich náročnosti, kvalifikačních požadavků na výkon)

- ❑ stanovení výše dotace na práci vykonávanou v rámci SPD (tak, aby cena práce byla atraktivní alternativou neformálního zaměstnávání)
- ❑ analýza ekonomických dopadů zavedení SPD na státní rozpočet, tj. jaké lze očekávat výdaje státního rozpočtu a jaké přínosy bude zavedení SPD mít (z hlediska úspor v oblasti pasivní a aktivní politiky zaměstnanosti)
- ❑ vymezení rolí jednotlivých aktérů (MPSV, ÚP ČR, zaměstnavatelé, domácnosti)
- ❑ identifikace legislativy, která musí být upravena, aby se SPD mohly stát standardním nástrojem APZ



děkuji za pozornost

ladislav.prusa@vsfs.cz